

Uspješno upravljanje zdravstvenim sustavima

Nikolina Radaković

Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar"

Stručno-znanstveni skup „Uspješno upravljanje zdravstvenim sustavima“ održan je 27. listopada 2006. na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“. Nova (četvrta) generacija Međunarodnog poslijediplomskog studija „Menadžment u zdravstvu“ (Master program Leadership and Management of Health Services) otpočela je s nastavom u školskoj godini 2006/2007., a zamišljeno je da ovaj stručno-znanstveni skup na početku nastave na studiju polaznicima i predavačima da poseban okvir u kojem će se nastava odvijati.

Međunarodni poslijediplomski specijalistički studij „Menadžment u zdravstvu“ pokrenut je prije 4 godine na Školi narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, London School of Hygiene and Tropical Medicine, te London School of Economics and Political Science.

Studij traje jednu godinu, a kandidati moraju imati fakultetsku diplomu iz odgovarajućeg akademskog područja (medicina, prirodne znanosti, ekonomija, druge društvene znanosti). Od ove godine uz pet postojećih smjerova (Poslovni, Klinički Javnozdravstveni, Farmaceutski i Menadžment osiguranja) uveden je i novi smjer „Upravljanje u znanosti“. Sadržaj smjera temelji se na sustavnom pristupu svim razinama upravljanja: 1) upravljanja ukupnim znanstvenim sustavima, 2) upravljanja znanstvenim ustanovama, 3) upravljanja znanstvenim projektima, 4) upravljanja znanstvenim inovacijama, 5) upravljanja znanstvenim publikacijama i 6) znanost, ekonomija i društvo. Završetkom studija stječe se akademski naziv magistra iz područja zdravstvenog menadžmenta.

Iz dosadašnjeg iskustva u zdravstvu, evidentno je kako je potreba za kvalificiranim i educiranim managerima u području zdravstva izrazita i u javnom i u privatnom sektoru, stoga je neophodno omogućiti polaznicima stjecanje teoretskih i praktičnih znanja o menadžmentu zdravstvenog sustava i zdravstvenih usluga te predstaviti recentne znanstvene spoznaje u području istraživanja zdravstvenih sustava i zdravstvenih usluga ("health system research" i "health services research"), kao i njihovu primjenu u upravljanju kliničkim procesima (clinical management) vođenju pacijenta i bolesti (disease managementu) te ključnim resursima (osoblje, objekti, programi, institucije) i procesima (financiranje, planiranje, unapređenje kvalitete) u skladu sa principima medicine temeljene na dokazima (evidence based medicine).

Svečano otvorenje stručno-znanstvenog skupa „Uspješno upravljanje zdravstvenim sustavima“ skupa uveličali su Predsjednik Republike Hrvatske gospodin Stjepan Mesić, Ministar znanosti, obrazovanja i športa doc.dr.sc. Dragan Primorac, Dekanica Medicinskog fakulteta u Zagrebu prof.dr.sc. Nada Čikeš, Direktor Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“ prof.dr.sc. Zvonko Šošić, te voditelj Studija prof.dr.sc. Stipe Orešković.

Skup je bio koncipiran u šest tematskih predavanja:

- uspješno upravljanje zdravstvenim osiguranjem,
- bolničkim sustavima,
- sustavima javnog zdravstva,
- farmaceutskim sustavima
- sustavima znanosti i istraživanja u zdravstvu.

Predavanje je otvorio dr.sc. Daniel Dulitzky govoreći o iskustvima Svjetske Banke u uvođenju promjena u zdravstvenim sustavima. Naglasio je kako se Hrvatska treba usredotočiti na prevenciju bolesti i promicanje zdravlja, te integrirati preventivne i kurativne dijelove zdravstvenog sustava. Također uvesti učinkovite pristupe poput metoda bolničkog plaćanja, učinkovitu uporabu tehnologije, te smanjiti napučenost bolničkog kapaciteta.

U dijelu predavanja o uspješnom upravljanju osiguravajućim društvima, prof.dr.sc. Don Hindle s Medical Faculty University of New South Wales, Sydney, pokušao je dati odgovor zašto su neki uspješni u upravljanju, a neki ne. Naglasio je kako dobrovoljno zdravstveno osiguranje može biti dio dobre zdravstvene politike ukoliko postoji jedinstvena vladina agencija koja će prodavati takvo osiguranje. Prof. Hindle smatra kako treba educirati zdravstvene djelatnike, budući da većina njih ignorira zdravstvenu politiku i ne uviđa kako loša politika šteti i njima i njihovim pacijentima. Ako je sustav bilo koje države loš, treba ga popraviti, a ne kreirati lošiji privatni sustav. Prof. Hindle završio je predavanje mišlju kako jedan zdravstveni sustav može biti loš, ali kako su dva zdravstvena sustava

katastrofa.

Uspješno upravljanje bolničkim sustavima prikazao je prof.dr.sc. Dušan Keber iz Kliničkog bolničkog centra Ljubljana, inače bivši Ministar zdravstva Slovenije. Ključni elementi kvalitetnog bolničkog menadžmenta, ističe prof. Keber, jesu definiranje kvalitete sukladno s potrebama pacijenata koje trebaju biti prioritet, prepoznavanje postojanja lokalnih dobavljača, preispitivanje procesa proizvodnje, uporaba metoda mjerenja u smislu unaprijeđenja kvalitete, pomicanje granica među zaposlenicima i promocija učinkovitog timskog rada, promicanje usavršavanja za sve zaposlenike te uključivanje cijelog bolničkog tima s zadatkom poboljšanja kvalitete. Prof. Keber je zaključio kako je poboljšanje bolničke kvalitete i kvalitete poslovanja kontinuirani proces. U sklopu ovog dijela predavanja komentar na izlaganje prof. Kebera dala je Mr.sc. Vesna Mađarić iz Opće bolnice Koprivnica, te prikazala iskustva projekta promjena financiranih kreditom Svjetske Banke.

Predavanje o uspješnom upravljanju sustavima javnog zdravstva održao je bivši Ministar zdravstva Mr.sc. Andro Vlahušić, a komentar na izlaganje ove teme dala je prof.dr.sc. Marija Strnad iz Hrvatskog Zavoda za Javno Zdravstvo. Govoreći o najznačajnijim pitanjima javnog zdravstva, prof. Strnad je zaključila kako nadzor nad kroničnim bolestima kroz promicanje zdravlja i preventivne aktivnosti, osim djelomice kroz praćenje statističkih pokazatelja, nije sustavno riješen niti definiran u smislu intervencije (koordiniranje, monitoring i evaluacija) na razini županije i za cijelu državu. Stoga je potrebno ozakoniti donošenje mreže pojedinih jedinica zavoda za javno zdravstvo, a ne samo jedinica za epidemiologiju zaraznih bolesti, školsku medicinu i mikrobiologiju. To znači jedinica za promicanje zdravlja, za epidemiologiju kroničnih bolesti, za socijalnu medicinu, za gerontologiju, za zdravstvenu ekologiju, za prevenciju ovisnosti.

Uspješno upravljanje farmaceutskim sustavima predstavio je u jednom od niza svojih kvalitetnih predavanja prof.dr.sc. Igor Francetić, a komentar na izlaganje njegove teme dao je mr.pharm. Edwin Hoet, generalni menadžer za Pfiser Croatia d.o.o. Naglasio je kako je novi pristup inovativne farmaceutske industrije sadržan u: 1. investiranje u zdravlje/dobrobit stvara zdraviju populaciju i povećava socijalni prosperitet; 2. čvrst odnos između liječnika i pacijenta trebao bi biti okosnica svakog europskog zdravstvenog sustava; 3. vrijednost inovativne industrije pruža nove načine liječenja koji će građanstvo održati zdravijima i koji će pridonijeti ekonomskom prosperitetu; 4. održiva i pravedna zdravstvena rješenja mogu biti postignuta jedino putem zdravstvenih reformi i javno-privatnih partnerstava.

U zadnjem dijelu predavanja Dr. Michele Genovese iz Europske Komisije prikazao je elemente i scenarij uspješnog upravljanja znanstveno-istraživačkih projekata u okvirima „7th Framework Programme“ i međunarodne RTD suradnje. Komentar na izlaganje na ovu temu dao je Prof.dr.sc. Mladen Petrovečki.

Poslijepodnevni dio skupa bio je zamišljen kao okrugli stol bivših ministara zdravstva o njihovim osobnim iskustvima u upravljanju zdravstvenim sustavom. U raspravi su sudjelovali prof.dr.sc. Ana Stavljenić Rukavina, mr.sc. Andro Vlahušić, prof.dr.sc. Dušan Keber, a pridružili su im se doc.dr.sc. Ratko Matijević, dr.stom. Siniša Varga, dr. Karolina Kalanj, te prim.dr.sc. Ranko Stevanović. Moderator okruglog stola bio je dr. Mario Harapin. U vrlo opuštenoj atmosferi, sudionici su mogli postavljati pitanja bivšim ministrima. Prof. Stavljenić Rukavina zaključila je kako je pokretanje poslijediplomskog studija „Menadžment u zdravstvu“ uspjeh njezinog mandata, te kako se samo znanjem mogu prevladati poteškoće.